

Mreža Žena Kosova

Podržava, štiti i promovise prava i interese žena i devojaka na Kosovu

Implementacija strategije MŽK 2015-2018

Izveštaj semestra za članice MŽK

Septembar 2017. godine

Mreža žena Kosova (MŽK) je zajedno sa svojim organizacijama članicama napravila značajan napredak u ostvarivanju svoje *Strategije za period 2015-2018* tokom šestomesečnog perioda od 1. januara 2017. godine do 30. juna 2017. godine i uspela da implementuje približno 76% svoje strategije. Dakle, MŽK je na putu da implementira svoju strategiju do 2018. godine, nakon nastavka rada i čekanja na finansiranje nekih oblasti koje su dole navedene. U ovom dokumentu su rezimirane ključne oblasti napretka učinjenom u svakom opštem cilju (bold), specifičnom cilju (bold i numerisani, kao što je I.1) i očekivanom rezultatu (bold i numerisani, kao što je I.1.1) iz Strategije MŽK tokom ovog perioda, što pokazuje napredak na indikatorima strategije.

Održivi ženski pokret postoji na Kosovu

Napredak je ostvaren u odnosu na ovaj opšti cilj, što pokazuje činjenica da je:

- Više žena i muškaraca registrovano kao pojedinačne pristalice MŽK, ukupno 75.
- Više mladih žena i muškaraca preduzelo inicijative, demonstrirajući kapacitete budućih generacija da nastave sa pokretom, uključujući njihovo aktivno uključivanje u organizovanju Međunarodnog ženskog marša, Raste jedna milijarda, Ne slavimo mart (8. Mart) i naponi za traženje Pravde za Zejnepe.
- Članice MŽK i KLRR su i dalje aktivni.

I.1 Poboljšana solidarnost među organizacijama kojima rukovode žene na Kosovu.

- 20 novih partnerstva, koalicija i zajedničkih inicijativa je preduzeto od strane organizacija koje vode žene, ukupno 39 od 2016. godine uz podršku MŽK-a.

I.1.1 Članice MŽK su informisale o inicijativama ostalih članica, aktivnostima MŽK-a, finansijskim mogućnostima i ostalim informacijama.

- 48 novih aktera je učestvovalo na dvonedeljnim i godišnjim sastancima MŽK-a, ukupno 908, uključujući 10,5% iz manjinskih etničkih grupa i 2,7% sa invaliditetom.

I.1.2 Više mladih žena i muškaraca aktivista uključeno u ženski pokret

- Tokom ovog perioda je 625 mladih (<30) žena i muškaraca bilo uključeno u ženskom pokretu.

I.1.3 Jačanje međuetničkog razumevanja i saradnje među pojedincima i grupama civilnog društva na Kosovu i Srbiji

- Preduzeto je 7 novih međuetničkih inicijativa (uključujući među članicama) u 2017. godini, ukupno 41

I.2 Poboljšani institucionalni kapacitet MŽK-a i njenih članica ka boljem zastupanju i dugoročna održivost mreže

- Članice MŽK-a su sprovele najmanje četiri nove inicijative zastupanja, koje je podržao Kosovski ženski fond (KŽF), koje su uspele da ostvare svoje ciljeve, ukupno 79.

I.2.1 MŽK, članice i njihov rad je vidljiviji potencijalnim partnerima, međunarodno aktivnim ženama i potencijalnim pristalicama

- Mediji su pokrivali pitanja koja su važna za žene i devojčice 51 puta (uključujući i MŽK), ukupno 393.
- Različiti pratioci na Facebook-u MŽK-a su se povećali za 6.452, ukupno 14,918.
- Pratioci na Facebooku-u KLRR-a su se povećali na 1,693.
- Pregledi stranice na sajtu MŽK-a www.womensnetwork.org se povećao na 90,430.
- Sesije internet stranice MŽK-a su se povećale na 29,000.
- Korisnici internet stranice su povećani na 19,000.
- Instagram pratioci su povećani na 680.
- Twitter pratioci su povećani na 595.
- Čitači časopisa Glas žena Kosova su se povećali na 295.
- Pozitivne povratne informacije su primljene na internet stranici, društvenim medijima i biltenu, što potvrđuje kvalitet.
- Objavljeno je 14 novih priča o članicama MŽK-a u biltenu, ukupno 89 takvih priča.

1.2.2 Više članica imaju bolju mogućnost za finansiranje, efikasno planiranje, rukovođenje organizacijama i preuzimanje efikasnih inicijativa za zastupanje

- Sve u svemu, 260 različitih ljudi je prisustvovalo u radionicama za izgradnju kapaciteta MŽK-a tokom ovog perioda, uključujući 21% ispod 30 godina; 7% manjinskih etničkih grupa; 3% sa invaliditetom i 26% iz ruralnih područja.
- 27 grantova je dodeljeno preko MŽK Kosovskog ženskog fonda (KŽF), ukupno 78.
- 10 KŽF-a projekata članica MŽK je uspešno završeno, ukupno 93.
- Poboľšan je kvalitet prijave za projekte KŽF-a, kako je ocenio Odbor za razmatranje granta, nakon mentora MKŽ tokom ovog perioda.
- Podržano je 1.628 prava i interesa krajnjih korisnika, zaštićeno i promovisano preko KŽF-a, ukupno 15.560.
- 6 promena politike koje su doprinele pravima žena i devojčica su rezultirale od inicijativa zastupanja podržanih od strane članica KŽF-a, ukupno 15.

1.2.3 Povećan kapacitet osoblja MŽK-a

- U 15 mogućnosti za izgradnju kapaciteta su prisustvovala članice MŽK-a u ovom periodu.
- Kvalitet učinka osoblja je poboľšan, ocenjen tokom godišnjih pregleda osoblja.

1.3.2 MŽK ima dovoljno sredstava za nastavak svojih ključnih operacija.

Još uvek treba da se implementira u vezi sa ovim ciljem

- Nastaviti organizovanje dvomesečnih i godišnjih sastanaka u cilju uključivanja posebno više učesnika iz manjinskih etničkih grupa, sa invaliditetom i iz ruralnih područja.
- Aktivno dopuniti i podsticati više ljudi da postanu samostalni doprinosioci MŽK-a.
- Nastaviti sa uključivanjem više, različitih ljudi u planirane radionice za izgradnju kapaciteta MŽK-a, posebno podstaći žene iz manjinskih etničkih grupa,
- Nastaviti sa podrškom primaocima grantova iz KŽF-a u implementaciji uspešnih inicijativa, kao i u nastavku primene Kodeksa ponašanja KŽK-a.
- Objaviti više priča o KŽK-u u biltenu i knjižicama o uspehu MŽK-a.
- Proširiti čitače biltena KŽK-a, Instagrama i FemAct Facebook stranice.
- Nastaviti da se obezbedi medijsko pokrivenje pitanja koja su važna za žene i devojčice.
- 1.3.1 Institucije koje su svesne važnosti poreskih odbitaka za podršku važnog rada ženskih grupa za zaštitu prava putem zastupanja.

Žene aktivno učestvuju u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou

- Broj žena izabраниh u parlamentu (bez kvote) je porastao sa 13 na **21** (od 38 žena). MŽK je pokušala da doprinese tome preko online kampanje tokom ovog perioda: „Glasajte za žene“.

- **67** javnih politika je promenjeno da bi odrazilo ženske prioritete tokom ovog perioda, ukupno 136.
- **25** opština i ministarstva primjenjuju (neke aspekte) rodno odgovornog budžetiranja, nakon zastupanja MŽK-a.
- Još **188** različitih žena je učestvovalo u politici i odlučivanju na opštinskom i/ili nacionalnom nivou putem KŽF-a i Lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu (KLRR), u ukupnom broju od najmanje **2.086**, uključujući 22% ispod 30 godina starosti, 12% iz manjinskih etničkih grupa grupe, 3% sa invaliditetom i 35% iz seoskih područja.

2.1 Povećano je i poboljšano učešće žena u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova (50%).

- Još 47 različitih žena građana je učestvovalo u politici i procesima donošenja odluka putem inicijativa MŽK-a članica, u ukupnom iznosu od najmanje 884.
 - Održano je još 44 sastanaka između OCD i zvaničnika, ukupno 556.
 - Poboljšan je kvalitet ženskog učešća, demonstriran kroz pitanja koja su diskutovana između žena i službenika.

2.1.1 KLRR uspostavljene i funkcionalne u 25 opština i na nacionalnom nivou

- **28** opština imaju funkcionalne KLRR grupe i postoji grupa KLRR na nivou države.
 - **Snaga** članova KLRR je poboljšana, nakon KLRR mrežnih sastanaka održanih tokom ovog perioda.
 - U KLRR je uključeno najmanje 534 žena.
 - Dalje izveštavanje o dostignućima KLRR biće predstavljeno u decembru, nakon planiranog sastanka u jesen.

2.1.2 Unapređen kapacitet žena u politici da se zalažu za ženske prioritete

- 148 mentorskih sesija je pruženo ženama u politici.

2.4 Poboljšana institucionalizacija rodno ravnopravnog budžeta (RRB) na Kosovu

- **27** budžetskih dokumenata odražavaju poboljšanu rodnu perspektivu (11 nacionalnih, 15 opštinskih), nakon podrške MŽK-a i zastupanja.
- Najmanje **44** zvaničnika je pokazalo političku volju da pokušaju samostalno da izvrše RRB.

2.2.1 Poboljšani kapaciteti ciljanih službenika da sprovedu RRB

- **33** službenika su mentorisani u sprovođenju RRB-a, ukupno 134.
- **45** službenika je prisustvovalo u radionicama, ukupno 240.
- Zvaničnici su stekli nova znanja i kapacitete, što pokazuje monitoring.

2.5.1 Konkretno preporuke za poboljšanje RRB predstavljene relevantnim zvaničnicima ka institucionalizaciji RRB.

- Ažurirane verzije brošura RRB-a su ponovo objavljivane da bi ih koristili Kosovski Institut za Javnu Administraciju u novom kurikulumu za javne službenike za RRB – *Praktično uputstvo korisnika: Rodno odgovorno budžetiranje na lokalnom nivou* i *Praktično uputstvo korisnika: Rodno odgovorno Budžetiranje na centralnom nivou*. Izrađena su i dva druga (predstojeće).

Još uvek treba da se implementira u vezi sa ovim ciljem

- Povećati broj žena izabranih u skupštini opština putem zalaganja i podizanja svesti.
- Nastavak širenja KLRR-a i njegovog članstva.
- Nastavak mentorstva za žene u politici, naročito putem KLRR-a.
- Dodatni naponi preko KLRR-a i KŽF-a da uključe više žena u politiku i odlučivanje, posebno žene sa invaliditetom i manjinske etničke grupe.
- Objaviti izveštaje sa preporukama institucijama koje se odnose na RRB, uključujući dve koje su planirane za objavljivanje u jesen 2017. godine
- Dodatne zvaničnike treba mentorisati u vezi sa sprovođenjem odgovornosti RRB-a.
- Dodatno zagovaranje budžetskih dokumenata kako bi se odrazila poboljšana rodna perspektiva.

Žene imaju pristup i pristupaju pristupačnoj, kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

- Još 58 različitih žena je imalo pristup zdravstvenoj zaštiti, uz podršku KŽF-a (preko članova Bliri i Foleja), ukupno 3.622.
- zvaničnici su preduzeli 3 nove akcije kako bi se bavili pitanjima koja sprečavaju pristup žena kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti, ukupno 4.

3.1 Državni službenici i zdravstvene ustanove su imale više odgovornosti za rešavanje kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu

- 22 žene i muškaraca je preduzelo akcije kako bi tražile odgovornost od zvaničnika/institucija, podržane od strane KŽF-a, ukupno 94.

3.1.2. Postoji istraživanje o zdravstvu koje dokumentuje kršenje ženskih prava na zdravstvenu zaštitu

- Završeno u 2016. godini

3.1.3. Više javnih službenika, žena, devojčica i muškaraca su svesni ženskih prava na zdravstvenu zaštitu i kršenje ženskih prava na zdravstvenu zaštitu

- 8 sastanaka je održano između MŽK-a/njenih članica i javnih zvaničnika u kojima se diskutovalo o ženskim pravima, ukupno 23.

3.2. Više žena pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

- 58 žena je primilo zdravstvenu zaštitu kao rezultat podrške MŽK-a i njenih članica preko KŽF-a, ukupno 3,807.

3.2.1. Žene i devojčice su svesnije svojih prava na zdravstvenu zaštitu i značaj pristupa zdravstvenoj zaštiti

- 560 žena je svesnije svojih prava na zdravstvenu zaštitu, ukupno 5,364.

3.2.2. Više žena zagovara za njihova prava na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu

- 24 žena je bilo uključeno u zagovaranju za svoja prava na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu, ukupno 1,563.

Još uvek treba da se implementira u vezi sa ovim ciljem

- 3.1.1 Poboļšani su kapaciteti grupa ženskih prava za dokumentovanje kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu.
 - Pokretanje strateških parnica za podršku ženama u ostvarivanju svojih prava na zdravlje, nakon kršenja prava.

Žene i devojke žive život bez rodno zasnovanog nasilja (RZN)

4.1 Poboljšana implementacija zakonskog okvira o nasilju u porodici, uključujući institucionalni odgovor u pomaganju lica koje su pretrpele nasilje (treba se meriti u jesen 2017)

4.1.2. Institucije i drugi akteri svesni stepena do koga je zakonski okvir o nasilju u porodici implementiran

- 5 sastanaka je održano između MŽK-a i njenih članica i zvaničnika radi podizanja svesti, ukupno 51.

4.1.3. Članice MŽK su angažovane u zalaganju za sprovođenje zakonskog okvira o nasilju u porodici

- 4 inicijativa zagovaranja je preduzeto u vezi sa nasiljem u porodici, ukupno 61.

4.2. Svest i pažnja u rešavanju rodno zasnovanog nasilja je poboljšana među zvaničnicima i građanima, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznemiravanje

- Sprovedene su 2 preporuke iz istraživanja MŽN-a nakon zalaganja, ukupno 4.
- 15 puta je informacija o RZN-u pokrivena u medijima kao rezultat rada MŽK-a i njenih članica, ukupno 61.

4.2.1 Više građana je informisano o zakonskom okviru RZN i svojim pravima, uključujući muškarce

- Oko 600 različitih žena i muškaraca je učestvovalo u kampanji podizanja svesti, ukupno 1,050.

4.3. Postoje poboljšane politike i procedure za rešavanje seksualnog uznemiravanja

- Jedna dodatna politika je uspostavljena za rešavanje seksualnog uznemiravanja, kao rezultat rada MŽK-a i njenih članica: odnosno, Univerzitet u Prištini je usvojio priručnik o *politikama koje se odnose na seksualno uznemiravanje na javnim univerzitetima*, koji je izradio Artpolis, čiji su inicijalni zagovarački napori u vezi sa ovom dobili podršku od strane KŽF-a.

4.3.1. Uspostavljena koordinacija među ženama liderima OCD-a, javnim institucijama i drugim radnim mestima ka instaliranju poboljšanih mehanizama za izveštavanje i istraživanje slučajeva seksualnog uznemiravanja

- MŽK i njene članice su sarađivale sa 6 institucija/aktera u cilju uspostavljanja poboljšanih mehanizama za prijavljivanje i istraživanje slučajeva seksualnog uznemiravanja, ukupno 15.

4.4. Poboljšana institucionalna i javna podrška za osobe koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata

- Poboljšana je u meri u kojoj su sprovedeni amandmani koji se odnose na preživle osobe seksualnog nasilja u Zakonu o statusu i pravima mučenika, invalida, boraca, pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova, civilnih žrtava rata i njihovih porodica nakon napora MŽK-a i njenih članica za zagovaranje, iako je potrebno dodatno zalaganje.

4.4.1. Poboljšala se MŽK i njene članice koje su uključene u procesima ka obezbeđivanju institucionalne i javne podrške za lica koja su pretrpela seksualno nasilje tokom rata.

- Članice MŽK-a su učestvovala u 3 procesa tokom ovog perioda, ukupno 10.

Još uvek treba da se implementira u vezi sa ovim ciljem

- 4.1 Poboljšano je sprovođenje zakonskog okvira za nasilje u porodici, uključujući institucionalni odgovor u pružanju pomoći osobama koje su pretrpele nasilje: dodatne aktivnosti planirane u 2017-2018, posebno uključujući podizanje svesti, zagovaranje i:
 - 4.1.1. Postoje izveštaji o praćenju implementacije zakonskog okvira za nasilje u porodici, kao i svesnosti o obimu nasilja u porodici: MŽK je započela praćenje napretka u bliskoj saradnji sa Balkanskom mrežom za istraživačko izveštavanje (BIRN) i objaviće novi izveštaj o monitoringu u decembru 2017.
 - 4.1.3. Članice MŽK-a koje se bave zagovaranjem za implementaciju zakonskog okvira o nasilju u porodici: dodatne aktivnosti su planirane za jesen 2017-2018.

- 4.2. Poboljšana je svest i pažnja na rešavanje slučajeva RZN-a među službenicima i građanima, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznemiravanje: dodatne aktivnosti planirane 2017-2018.
- 4.3. Postoje poboljšane politike i procedure za rešavanje problema seksualnog uznemiravanja: kontinuirano zagovaranje je planirano u saradnji sa članovima.
- 4.4. Institucionalna i javna podrška za osobe koje su tokom rata pretrpele seksualno nasilje je poboljšana: nastavak pružanja usluga nadgledanja i zagovaranja.

Žene i muškarci imaju jednake ekonomske mogućnosti kod kuće i u javnoj sferi

- MŽK i njene članice su doprinele u povećanju procenta žena vlasnika imovine na Kosovu, pružajući pomoć ženama u registraciji svoje imovine. MŽK je tražila službene podatke kako bi merila sveukupni uticaj o čemu će se izveštavati u decembru.

5.1. Više žena osigurava zaposlenje

- Još 29 žena je obezbedilo zaposlenje nakon što su MŽK i njene članice zagovarale/podržale preko KŽF-a, ukupno 304.

5.3. Više žena pristupa svom pravu na nasleđe i imovinu

- 72 žena su potvrdile svoje pravo na nasleđivanje i/ili imovinu kao rezultat podrške MŽK i njenih članica tokom ovog perioda, ukupno 104.
- Još 200 ljudi je prisustvovalo na sastancima za podizanje svesti na ovu temu, koju je u ovom periodu organizovala Norma, ukupno 8,163.

5.5. Poboljšane mere u kojoj politike i programi EU-a uključuju poboljšanu polnu perspektivu

- Još 9 politika i programa EU na Kosovu uključuje poboljšanu perspektivu polova nakon što su se MŽK i njene članice zalagale, ukupno 22.

5.5.1. Poboljšan nadzor iz rodne perspektive vezane za proces integracije Kosova u EU

- Kratkoročni izveštaj o nadzoru izveštaja o praćenju rodne ravnopravnosti vezano za pridruživanjem Kosova EU će biti objavljen ove jeseni sa ukupno 12 takvih sažetaka/izveštaja objavljenih od strane MŽK-a.
- Istraživači su za sada ocenili kvalitet preporuka kao vrlo dobre kvalitete.

Još uvek treba da se implementira u vezi sa ovim ciljem

- 5.1.1. Institucije i ključni akteri su sve više svesniji stepena rodne diskriminacije na radnom mestu na Kosovu i načina za rešavanje problema.
- 5.1.2. Na raspolaganju više dostupnih mogućnosti za decu.
- 5.5. Stepem u kojem politike i programi EU uključuju rodnu perspektivu je poboljšan putem nadgledanja i zagovaranja.

Ko je podržao:

Tokom ovog perioda, MŽK je ostvarila napredak u svojoj strategiji uz podršku Austrijske agencije za razvoj, Evropske unije, Fondacije Kvinna till Kvinna, UN Women, Programa za unapređenje zapošljavanja u privatnom sektoru (PPSE), *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*, Fondacije „Srce i ruka“, Altrusa, važna podrška organizacija članica MŽK-a, kao i pojedinačnih davalaca doprinosa. Za dalje informacije, pogledajte prateći finansijski izveštaj.